

2023_ Anul Aurel C. POPOVICI (III): mândru de a fi român?

- Lugojul capitala culturală a Banatului!

- pentru a privi bine înainte, e nevoie ... să ne întoarcem privirile înapoi?

Lugojul - capitala culturală a Banatului! **2023**
lupul simbolizează **vitejia locuitorilor!** *Coroana reprezintă nobilimea!*
Lugojul Român și Lugojul German
“unite” cu un pod de argint!
Aurel .C. Popovici al doilea copil al lui **C-tin Popovici și al Mariei**
mândru de a fi român!
cercetător al creațiilor populare din Banat!
pământ ești și în pământ vei merge!
Lugoș 4-26 iulie 1868
Omagiul Luceafărului poeziei românești!
el își cânta doina
Anul tribunistului Aurel. C. Popovici 1863 - 2023 160 de ani de la naștere!
TRIBUNA 1884
Șteama Lugoj
Șagunism
Mihai Eminescu 1871 student la Viena
acad. Enea Hodoș
Cruce de lemn Cimitir Sibiu

Despre geniul pe care îl sărbătorim în fiecare an, la 15 ianuarie, s-a scris și se va mai scrie, rămânând edificatoare constatarea lui Nicolae Iorga: «„De când există suflet de român pe fața pământului, românul a fost **mândru de a fi român** și, chiar atunci când lumea îl privea cu dispreț, el își cânta doina și, în conștiința puterilor pe care le purta în sine, privea mândru împrejurul său“. **MIHAI EMINESCU**». De „Ziua Culturii Naționale”, sibienii ar trebui să cunoască că în orașul de pe malurile Cibinului ar trebui regăsită o fotografie celebră a poetului național Mihai Eminescu, fotografie executată în Praga, în atelierul lui J. Tomas, în 7 februarie 1871. **Originalul se afla în posesiunea marelui publicist, scriitor și folclorist, acad. Enea Hodoș** (Sibiu), existența acestei fotografii originale fiind semnalată de dr. Ion Grămadă în lucrarea sa de doctorat: „**Mihail Eminescu (Contribuții la studiul vieții și operei sale)**, o «retipărire din „Mittleilungen des rumänischen Instituts zu Wien” de sub conducerea dlui prof. univ. și consilier aulic Dr. Wilhelm Meyer-Lübke). Apărută la Heidelberg 1914 la Carl Winter’s Universitätsbuchhandlung. Nu știm unde și dacă se păstrează colecția și arhiva folcloristului acad. Enea Hodoș, acesta fiind născut în Roșia Montană (1858), fiind interesat - cu precădere - de creațiile populare din Banat. A fost profesor la Școala de fete din Sibiu, redactor la „Telegraful Român” (1905-1919?), stabilindu-se după o carieră de dascăl la Sibiu (din 1905?), unde se stinge din viață la 25 iulie 1945. Se păstrează o imagine edificatoare a mormântului din cimitirul sibian, mormânt care ar trebui să fie un

monument istoric memorial, ce amintește de marele cercetător și culegător al creațiilor populare, tribunistul care a scris „**Literatura Tribunei**” (1934-1935), elaborând unul din primele manuale școlare de istoria literaturii (1893). La stingerea sa din viață, apărând în „**Telegraful Român**” (nr. 30-31 din 29 iulie 1945) Corneliu Sârbu scria o mică biografie, din care reproducem selectiv: «S-a stins ușor ca o candelă pe sfârșite, cel ce a fost profesorul, scriitorul și gazetarul Enea Hodoș. În fața sicriului care cuprinde osemintele sale pământești, sîntem stăpâniți de fiorul morții și ne dăm seama cât de severă și de implacabilă este legea „**pămînt ești și în pămînt vei merge**” (...) Bun, modest, cumpănit, tăcut și zgârcit la vorbă, Enea Hodoș a fost un dascăl zelos și conștiincios. Puțini cărturari și-au învăluit ostenele în atîta discreție și modestie ca el. A fost un însingurat în cea mai plină accepțiune a cuvîntului. Ceea ce l-a făcut să nu se amestece niciodată printre cei ce se trudeau pe aceleași tărîmuri intelectuale ca el, deși inima sa ce se dezvăluia arareori, era de o bunătate rară și de o vigoare surprinzătoare pentru venerabila vîrstă ce s-a învrednicit a o ajunge. Înzestrat cu o judecată ageră și cu o minte sfredelitoare s-a bucurat de o deosebită cinste a fi **unul din martorii unor vremuri mari din istoria antebelică a Ardealului**, în ritmul căror a lucrat cu spor și pilduitoare tragere de inimă. **Coborător dintr’o fruntașe familie de cărturari**, înzestrată cu un pronunțat simțămînt național și religios, Enea Hodoș este un vrednic continuator al talentului familiar, realizând împreună cu doi dintre frații săi, **trinitatea unei frumoase productivități culturale: Alexandru Hodoș**, în literatura beletristică, **Nerva Hodoș** în bibliografia românească veche, iar **E. Hodoș** în literatura didactico-științifică și gazetărească. (...) Legat de trecut prin principiul „**pentru a privi bine înainte, e nevoie neapărat să ne întoarcem privirile înapoi**” scrisul său domol și bine gândit constituie un material prețios pentru **istoria unei epoci dispărute**. (...) **Maestru al condeiului, stilul său lapidar, sobru și ca tăiat din marmoră**, rămîne pildă pentru urmași. (...) A cheltuit suflet, sănătate și credință, pentru propășirea noastră. Pentru toate acestea, a fost cinstit cu titlurile de membru corespondent al Academiei Române și membru onorar al Societății ziariștilor ardeleni. (...)».

Puțini sibieni mai cunosc personalitatea lui Enea Hodoș și descendența sa importantă: bunicul (pe linie maternă) a fost **Simion Balint** - vestitul tribun în revoluția condusă de Avram Iancu (1848), iar străbunicul pe linie paternă a fost **Ioan Popovici** (poreclit Hodoș - „**Hod**” în limba maghiară semnificând „**pastor**”). Tatăl său - **Iosif Hodoș** a terminat dreptul - fiind coleg cu Alexandru Papiu-Ilarian și Simion Bărnuțiu, fiind membru fondator al Academiei Române și secretar general pînă la moarte.

Și poetul Mihai Eminescu, acesta a cunoscut Banatul, prezența sa în Lugojul copilăriei lui A.C. Popovici fiind semnalată prin placa memorială „**Omagiul Luceafărului poeziei românești MIHAI EMINESCU care a poposit în Lugoj în perioada 4-26 iulie 1868 cu trupa de teatru a lui Pascaly**”. Într-adevăr toate revistele vremii relatau evenimentele culturale, turneul trupei Teatrului Național (condusă de Mihail Pascaly, Mihai fiind sufleur, copist de roluri și secretar al directorului, iar la nevoie actor în roluri secundare) fiind organizat după obținerea vizei oficiale a Consulatului general austriac din București. După trecerea frontierei la Predeal, turneul a străbătut orașele **Brașov** (17 mai-15 iunie), **Sibiu** (18-29 iunie), **Lugoș (4-26 iulie)**, **Timișoara** (28 iulie-31 iulie), **Arad** (1 august-27 august), **Oravița** (31 august). Publicația sibiană „**Hermannstadter Zeitung**” publică în 18 iunie lista completă a membrilor ansamblului, comunitatea românească dînd un banchet festiv la hotelul „**Împăratul Romanilor**”, prilej pentru **Ieronim Barițiu** (fiul marelui gazetar George Barițiu) de a-l descrie pe poetul Mihai Eminescu: „era un tânăr (...) cu părul lung și de culoare neagră, foarte frumoasă, cu niște ochi expresivi, vorbitori și totodată misterioși”. Marele etnograf și scriitor dr. **Atanasie Marian Marienescu** (n.1830,

Lipova - 6 ianuarie 1915, Sibiu) era în acele vremuri jurist în Lugoj, colaborând la revista „Familia”, revista ce colabora deja cu tânărul Eminescu. La 18 ani, Eminescu era deja cunoscut în toate cercurile literare, debutul lui literar având loc în revista „Familia”, cu poezia „De-aș avea” (1866).

În acea perioadă, Aurel C. Popovici era mic (născut în Lugoj, în 4/16 octombrie 1863), fiind al doilea copil al lui Constantin Popovici și al Mariei (născută Hasic), o familie ancorată în breasla meseriașilor. Tatăl său a fost maestru cojocar, căsătorit cu „Maria cea frumoasă” („Mața Lepa” - în idiom sârbesc), aceasta crescând în casa primarului Lugojuului, Constantin Udria.

A descoperi Lugojul mijlocului de secol al XIX-lea este o adevărată incursiune în istoria Banatului, ce poate fi mai simplu realizată prin analiza identității locale, respectiv a simbolurilor din stema celui de-al doilea municipiu, ca mărime din județul Timiș. Pe stemă, în partea inferioară - pe câmpul roșu, apare o liră de aur, simbolizând tradiția muzicală și culturală a locuitorilor, în trecut **Lugojul fiind cunoscut drept capitala culturală a Banatului!** În partea superioară (stânga) este prezentat un lup de argint armat (privind spre dreapta), simbolizând vitejia locuitorilor orașului, simbol medieval regăsit și pe stema acordată lugojenilor de regina Isabella (1551). **Coroana reprezintă nobilimea**, simbolizând faptul că stema a fost acordată de un personaj cu demnitate regală. În partea superioară (dreapta), pe câmpul albastru, imaginea cuprinde un râu cu două turnuri crenelate, un pod de argint și un câmp cu trei movile verzi. **Cele două turnuri crenelate și podul ce le leagă simbolizează Lugojul Român și Lugojul German**, unificate în perioada 1793-1795, iar cele trei movile reprezintă dealurile din periferia localității, cultivate cu viță de vie, încă din sec. al XVIII-lea. Știați că cele cinci turnuri ale coroanei din steme semnifică faptul că localitatea este municipiu?

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-iii-mandru-de-a-fi-roman-lugojul-capitala-culturala-a-banatului-pentru-a-privi-bine-inainte-e-nevoe--sa-ne-intoarcem-privirile-inapoi-168038.html>

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

2023-Anul A.C. Popovici (III): mândru de a fi român? - Lugojul capitala culturală a Banatului! - pentru a privi bine înainte, e nevoie ... să ne întoarcem privirile înapoi?

Marius HALMAGHI 15.01.2023 21:16 172 vizualizari 0 comentarii

-45% -37%

În: *Tribuna*, 15 ianuarie 2023